

PÄÄSTEAMET

Ivan Sergejev
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 22.07.2026 nr 13-3/2562-1

Meie 27.08.2026 nr 7.2-1/2669-3

**Tuumaelektrijaama riigi eriplaneeringu
asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja
keskkonnamõju strateegilise hindamise
programmi kohta ettepanekute esitamine**

Austatud Ivan Sergejev

Päästeamet tutvus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium poolt saadetud 600 MW elektrilise võimsusega tuumaelektrijaama ja selle toimimiseks vajaliku taristu riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi esialgsete lähteseisukohtade, mõjude hindamise programmi ning uuringute lähteülesannetega.

Käesolevaga edastame teile järgmised tähelepanekud ja nendest tulenevad ettepanekud.

1. Olulise ruumilise mõju käsitlemine

Vabariigi Valitsuse korralduse „600 MW elektrilise võimsusega tuumaelektrijaama ja selle toimimiseks vajaliku taristu riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ eelnõu seletuskirja kohaselt on kavandatud 600 MW elektrilise võimsusega tuumaelektrijaam ning selle toimimiseks vajalik taristu riigi eriplaneeringu objektina käsitletav olulise ruumilise mõjuga ehitis.

Leiame, et dokumendis „Asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja mõjude hindamise, sh KSH programm“ ei ole olulise ruumilise mõju aspekte käsitletud piisava terviklikkusega. Käsitus keskendub peamiselt tuumaohutusele, kiirgusmõjudele ja keskkonnateguritele, kuid väiksema tähelepanu alla on jäänud tuumaelektrijaama ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamisega kaasnevad ruumilised, sotsiaal-majanduslikud ning elanikkonnakaitselised mõjud.

Arvestades, et Vabariigi Valitsuse seletuskirja kohaselt on kavandatava tuumaelektrijaama mõju maakonnaülene ning selle rajamisest sõltub olulisel määral Eesti energiajulgeolek, varustuskindlus ja sotsiaalmajanduslik areng, peame vajalikuks, et olulise ruumilise mõju aspektid oleksid käsitletud vähemalt sama põhjalikult kui tuumaohutuse ja keskkonnamõjude küsimused. See võimaldaks hinnata mitte ainult rajatise tehnilist ohutust, vaid ka selle pikaajalist mõju asukoha- kui ka lähipiirkondade arengule, elanikkonnale ning riigi kriisivalmidusele tervikuna sh planeeringuala piirkonnas riikliku päästevõimekuse tagamine ja tõstmine.

2. Ohtlike kemikaalide käitlemisest tulenevate riskide käsitlemine

Dokumendis „Asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja mõjude hindamise, sh KSH programm“ on käsitletud mitmeid ohutusega seotud teemasid. Peatükis 5.12 on kirjeldatud radioaktiivse saaste levikut tava- ja avariolukorras ning peatükis 5.14 väliseid ohutegureid, sealhulgas läheduses paiknevaid ohtlikke ja suurõnnetuse ohuga ettevõtteid.

Kuigi dokumendis on kirjeldatud kavandatavat tehnoloogiat ja vajalikke rajatisi, on käsitus peamiselt keskendunud tuumaohutusele, radioaktiivsete jäätmete käitlemisele ning kiirgusmõjudele. Samas võib sõltuvalt kasutatavast tehnoloogilisest lahendusest tuumaelektrijaamas toimuda erinevate ohtlike kemikaalide kasutamine ja käitlemine. Sellest tulenevalt võib tuumaelektrijaam kuuluda kemikaaliseaduse tähenduses ohtliku või suurõnnetuse ohuga ettevõtte kategooriasse.

Teeme ettepaneku täiendada dokumenti eraldi käsitlusega, milles hinnatakse tuumaelektrijaamas kasutatavate ohtlike kemikaalide käitlemisest tulenevaid riske, sealhulgas:

- kemikaalide hoiustamist ja kasutamist;
- võimalikke avariistsenaariume;
- võimalikke mõjusid elanikkonnale ja keskkonnale;
- võimalikke dominoefekte ning nende mõju väljaspool käitise territooriumi.

3. Elanikkonnakaitse aspektide arvestamine asukohavaliku kriteeriumites

Võrdluskriteeriumite tabelis on kandidaatade hindamisel käsitletud kriteeriume „Demograafia ja asustus, sotsiaalne keskkond“ ning „Infrastruktuur“. Leiame, et nimetatud kriteeriumid ei käsitle piisava põhjalikkusega elanikkonnakaitse ja kriisireguleerimise aspekte. Teeme ettepaneku täiendada hindamiskriteeriume järgmiste näitajatega.

Evakuatsioonivõimekus

- mitmesuunaliste evakuatsioonikoridoride olemasolu;
- teede läbilaskevõime erinevates suundades, sealhulgas tipptundidel;
- haavatavate sihtrühmade arv ja paiknemine mõjutusalas.

Varjumisvõimekus

- varjumiskohtade arv;
- nende tehniline seisukord;
- mahutavus võimalikus ohualas.

Pääste- ja ligipääsuvõimekus

- teedevõrgu sobivus päästejõudude ligipääsuks erinevatest suundadest;
- päästeteenistuste, kiirabi ja meditsiiniüksuste reageerimise võimekus ja lähedus;
- reageerimisvõime kiirgushädaolukorra tingimustes.

Nende aspektide arvestamine on oluline, sest avariolukorras peab olema võimalik kiiresti rakendada elanikkonnakaitse meetmeid, sealhulgas varjumist, evakuatsiooni ja joodiprofülaktilikat, ning tagada päästemeeskondade ja teiste operatiivteenistuste kiire ligipääs sündmuspiirkonnale.

Lisaks tuleks asukohavalikul hinnata haavatavate sihtrühmade paiknemist mõjutusalas. Mida suurem on abi vajavate inimeste osakaal, seda keerukam on kriisiolukorras kaitsemeetmete rakendamine.

Haavatavate sihtrühmade hulka kuuluvad:

- haiglale, hoolekandeesutuste ja asenduskodude elanikud;

- koolide ja lasteaedade lapsed;
- elektrilise meditsiiniseadme kasutajad (nt hapniku- või toiteaparaadiga patsiendid);
- piiratud liikumisvõimega inimesed;
- nägemis- või kuulmispuudega inimesed;
- dementsuse, intellektipuude või muu olukorrast arusaamist ja sellele reageerimist raskendava seisundiga inimesed.

Kriisireguleerimise vaates on tuumaelektrijaama asukoha eelvalikul eriti olulised evakuatsioonivõimekus, varjumisvõimekus ning kiire abi kättesaadavus. Lisaks rahvastikutihedusele on oluline hinnata ka nende inimeste arvu, kes vajavad hädaolukorras riigi või teiste isikute abi. Need tegurid määravad otseselt riigi võime kaitsta elanikkonda ka kõige raskemate avariistsenaariumide korral.

Lähtudes eeltoodust leiame, et asukohavaliku hindamisel tuleks lisaks tuumaohutusele ning keskkonnamõjudele põhjalikumalt käsitleda ka ohtlike kemikaalide käitlemisega seotud riske ja elanikkonnakaitse võimekust. Nende aspektide terviklik hindamine aitab tagada, et asukohavalik toetab nii rajatise ohutust kui ka elanikkonna kaitset võimalikes hädaolukordades.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erti Suurtalu
ehituskontrolli ekspert
Ohutusjärelvalve osakond
Päästeamet
+372 56568103
erti.suurtalu@paasteamet.ee